

man ved ikke at give dem denne ekstraordinære Understøttelse, som de ønske igjen iaar, derigjennem maaske kan skade, hæmme eller standse en god Navigationsundervisning; men det kunne vi ikke erkjende efter en blot mundtlig Udtalelse. Dertil hører, forekommer det mig, noget mere Indblik i disse Skolers pekuniære Tilstand. Det Indblik, vi have faaet ved at se de foreliggende Dplysninger efter, opfordrer ingenlunde til nogen Tvivl om, at disse Skoler staa pekuniært godt. Ikke blot ere Skolepengene ikke overordenlig lave; de ere f. Ex. i Kjøbenhavn i 1ste og 2den Afdeling 20 Kr., i 3die Afdeling 16 Kr. maanedlig. De samme Skolepenge antages — nogen bestemt Angivelse findes ikke i de her i Finanslovbetænkningen meddelte Dplysninger — at gjælde for Bogø og ligeledes ved den store Navigations-skole paa Fjans samt ved en Række af de senere nævnte Navigations-skoler. Desuden have disse Navigations-skoler, saavel den i Kjøbenhavn som den paa Bogø, i Svendborg, den store Skole paa Fjans og den i Valborg 2,000 Kr. hver i direkte Statsunderstøttelse og faae derhos Tilskud gennem de af deres Elever, som faae Hjælp af Statskassen. Disse Tilskud beløbe sig for Kjøbenhavns Bedkommende til 420 Kr., for Bogø til 2,600 Kr., for Svendborg til 2,100 Kr., for Fjans til 1,950 Kr. og for Valborg til 1,450. Det er altsaa Skoler, som ere velstillede og netop fra Statens Side rybe i direkte Tilskud mellem 4 og 5,000 Kr. aarlig. Desuden ser man ikke, at der fra disse Skolers Side er gjort Noget for at oprette Fripladser; de have overhovedet ikke, saavidt jeg kan se af disse Dplysninger, paataget sig noget videre pekuniært Offer. Hvad er da rimeligere, end at man kræver af disse Skoler paa samme Maade som af Realskolerne, der velvillig og aabent lægge deres Dplysninger paa Bordet, Dplysninger om deres pekuniære Status. Vise disse Dplysninger saa, at Pengene virkelig anvendes til Fremme af Navigationsundervisningen, hvorfor da negte dem? Der er intet Menneffe, der vilde gjøre det. Det forekommer mig, at her er adskillige Punkter, som saa oplyses mellem 2den og 3die Behandling, saa jeg kan ikke se, at der allerede paa dette Standpunkt af Forhandlingerne, efter hvad der hidtil er meddelt os, er nogenformhelt Grund til at fravige det Standpunkt, som jeg indtager. Jeg skal kun sige, at vil man endelig hævde, at en koncentreret Undervisning paa Navigations-skolevesenets Omraade er det Bedste, og vil man stille sig paa det Standpunkt: En stor, fuldstændig udstyret Skole med saa stort Apparat og saa dygtige Lærerkrefter som muligt, i det Hele holdt paa Hviden med Tiden og dertil saa lidt Konkurrence som muligt, da er den konsekvente og for Befolkningen fordelagtigste Vej den, at oprette en Stats-skole. Dersom man vil koncentrere Anvendelsen af det Beløb, der her paa Finansloven bevilges til Navigations-

undervisning, omtrent 40,000 Kr. om Aaret — det vil sige, saa meget forlanges og bevilges i det kommende Aar, — til en enkelt Skole vil det, antager jeg, være muligt at oprette en Stats-skole og give samtlige de Elever, der melde sig, fri Undervisning. Overhovedet naar man vil gaa den Vej og gjøre det, der er det Billigste for Befolkningen, og det, hvorved den bedste Undervisning tilveiebringes, vil den simpleste Vej være den at oprette en Stats-skole, det vil ikke koste Mere, end vi nu give. Hvorfor gaa vi da ikke denne Vej? Fordi vi ville, at det skal være den private Virksomhed, der bærer Navigations-skolerne, fordi vi ville have Konkurrence. Det vil da ikke være konsekvent, om vi, samtidig med, at vi staa Konkurrenceprincippet fast i Lovgivningen paa Finansloven, hjælpe de store Skoler til uden tilstrækkelig Grund at kvæle de mindre; det er ligesom en Modsigelse. Det, som det altsaa her kommer an paa, er tilstrækkelige Dplysninger, for at vi kunne se, at det er nødvendigt at gjøre dette — jeg vil sige noget stærkt Skridt i Retning af Beskyttelse af de enkelte store Skoler paa de andres Bekostning. Kravet om en god Undervisning er der neppe Noget, der vil modsætte sig. — Det lille Vdringsforslag, som det ærede Medlem selv har stillet, vedrørende Skolen paa Bogø, skal jeg ikke udtale mig om. Jeg tror ikke, at Udvalget har beskæftiget sig videre med det. Det er et Forslag, som kun har personlig Interesse. Jeg tilstaar, at jeg endnu ikke har forstaaet, hvorledes det skal gjøre det lettere for det ærede Medlem for Helsingør at stemme for det ærede Medlems Forslag, at han fik Bogø ud. Jeg synes, det er en Tankegang saa original, at jeg er fuldstændig vis paa, at den bevæger sig paa et Terrain, hvor det ærede Medlem for Helsingør ikke bevæger sig. Men jeg skal kun sige, at en saadan rent personlig Vdring har jeg ikke Grund til at udtale mig om. Jeg finder den Vej meget naturlig, som det ærede Medlem foreslog, nemlig at lade være med at stemme for dette Vdringsforslag, der er saa uinteressant, at Thinget meget godt kunde blive siddende, mens det afstemtes, medmindre der saa skulde ske den Ulykke, at vi fik Navneopraab over det; thi det vilde dog være for komisk, om dette Vdringsforslag skulde være Gjenstand for Navneopraab. Jeg vil derfor overlade til ærede Medlemmer, om de ville lade være med at stemme over dette Vdringsforslag eller fri os for Navneopraab ved at stemme det ud. At stemme for det, vilde være for morsomt. Jeg kan hertil indstrænke mig.

Berg: Jeg har et Par Bemærkninger til den høitærede Minister angaaende vore finansielle Dpgjørelser, og de gjælde ogsaa den ærede Ordfører, som atter bevægede sig meget i Tal og kaldte de Tal, Ministeren og jeg behandlede, Fan-